

TARKASTUSKERTOMUS

Liitteet:

kartat	peruskarttalehden (4124 04 Särkisalmi) kopio
muut liitteet:	J. Ailion kartta v. 1908, Simpelejärven rantayleiskaavakartan (1999) kopio, ks. myös ⁴ Museoviraston lausunto kaavasta 12.11.1999, Dno 133/303/1999.
negatiivit:	
diat:	42026-42030

Tarkastuksen aihe: Tekeillä olevaan Simpelejärven rantayleiskaavaan (Maa ja Vesi, Jaakko Pöyry Group) on merkitty lomarakennuspaikka Kaunissaaren lounaiskulmaan. Museoviraston kirjeessä Parikkalan kunnanhallitukselle 20.5.1999 (55/303/1999) huomautettiin, että uuden rakennuspaikan vahvistaminen edellyttää arkeologin Kaunissaarella suorittamaa maastotarkastusta ja muinaisjäännösalueen laajuuden määrittelyä.

Saareen pääsyä varten saimme lainaksi soutuveneen Rajaniemestä rajavartioston johtopaikalta, kapteeni Marko Saareksen ystävällisellä myötävaikutuksella. Kaunissaarella on ennestään yksi loma-asunto saaren pohjoisrannalla (mökki, sauna, kaksi vajaa), jonne rantauduimme. Saarella ei ollut käydessämme kesäasukkaita paikalla.

Kohteen kuvaus: Asuinpaikka sijaitsee pienessä pyöreäkössä hiekkaperäisessä Simpelejärven saarella Koukunniemen ja Moskunniemen välillä. Saarella on ollut kivikauden ja vanhemman metallikauden asuinpaikka. Simpelejärven laskun (1833, uudelleen laskettu 1960-l.) jälkeen saari on paljon alkuperäistä suurempi. Saari on pääosin tuhoutunut hiekanotossa jo 1800-luvulla ja 1900-luvun alussa (1902-1908), jolloin lähes koko saaren vedenpinnan yläpuolinen osa kuljetettiin rautatien rakennusmateriaaliksi. Rauhoitetun alueen rajaa Simpelejärven laskua edeltävä rantalinja. Sen sisäpuolella on säästynyt joitakin kohtia alkuperäisestä saaresta. Käytössämme oli Julius Ailion yleiskartta saaresta vuodelta 1908. Silloinen tilanne vastaa varsin hyvin tämän päivän tilannetta. Saaren topografia ei ole muuttunut juuri ollenkaan. Ainoa muutos on se, että saaren peittää varsin tiheä kasvillisuus (pensaikkoa, puustoa, ryteikköä). Kaikki Ailion kartassa olevat yksityiskohdat (soranottoalueen mutkittavat reunat) erottuvat yhä, vaikkakin tiheä kasvillisuus häittää näkyvyyttä. Myös karttaan merkitty Simpelejärven entinen rantapenger (ennen järven laskua 1833) voidaan erottaa samoissa soranotolta säästyneissä kohdissa ("töppäreet" Ailion kartalla alueet a-f). Ailion karttaan merkitty "nykyinen äyräs" eli "yläveden raja" erottuu myös hyvin, mutta se ei vastaa enää tämän päivän tilannetta, sillä järven pintaa on laskettu vielä jonkin verran 1960-luvun alkupuolella (kapteeni Marko Saareksen tiedon mukaan). Saareen onkin Ailion kuvaaman tilanteen jälkeen muodostunut kyseisen äyrään ulkopuolelle laajempi 10-30 m leveä vesijättöalue, joka leveimmillään on saaren eteläpäässä (kaislikkoa). Ailion kuvaama ja yhä erottuva ylin rantapenger vastanee esihistoriallisen rannan tasoa. Tämän vuoteen 1833 vallinneen rantaviivan alapuolelta löytynee tuskin kiinteää muinaisjäännöstä, s.o. asuinpaikkakerrosta. Näin ollen saaren alkuperäinen rantaviiva (ennen v. 1833) rajaa rauhoitetun alueen, jonka sisäpuolella on säästynyt joitakin kohtia alkuperäisestä saaresta (Ailion kartalla alueet a-f). Tälle alueelle ei saa millään tavoin kajota ilman, että asiasta on neuvoteltu Museoviraston kanssa ja ilman että alueella on suoritettu tarpeelliset tutkimukset. Saaren lounaiskulmaan Simpelejärven laskun aiheuttamalle vesijättömaalle voidaan kaavoittaa lomarakennuspaikka edellyttäen, että em. suojelunäkökohdat huomioidaan.

Ympäristö ja maasto: (vesistö, vesistököödi, rakennukset, tiet, sorakuopat jne)

Laajuuden arviointiperuste:

Luokitusehdotus perusteluineen: Rauhoitusluokka 2. Saari on jo niin tärvelty, ettei sen luokittelu rauhoitusluokkaan 1 ole perusteltua.

Ehdotus suoja-alueeksi:

Havaintomahdollisuudet: Tiheä kasvillisuus haittana.

Opas:

Rauhoitustoimenpiteet maastossa: Jos Museovirastolla olisi mahdollisuus merkitä rauhoitettu alue maastoon, se selkiyttäisi tilannetta maanomistajien kannalta mahdollisessa rakentamisvaiheessa ja myös sen jälkeen saaren ollessa lomakäytössä.

Tiedossa olevat maankäyttösuunnitelmat, kiireellisyys:

Lähilöytöjä:

Selostus jätetty

12.11.1999

Aika

Helsinki

Paikka

Allekirjoitus Pirjo Uino

Jatkotoimenpiteitä: Museoviraston lausunto Simpelejärven rantayleiskaavasta Parikkalan kunnanhallitukselle 12.11.1999, Dno 133/303/1999.

Huomautuksia (esim. perimätieto) **ja lisäyksiä:**

KAUNISSAARESTA OTETUT VALOKUVAT (P. Uino)

Diojen tarkat kuvatestit:

42026 Kaunissaari lounaasta (tai etelästä), kuvattu veneestä.

42027 Ailion alue f. Christian Carpelan seisoo v. 1833 edeltäneen rantatörmän tyvellä. Etelä-lounaasta.

42028 Rautatien santakuopan eteläisin uloke. Pohjois-luoteesta.

42029 Rautatien santakuopan kaakkoisreuna. Pohjois-luoteesta.

42030 Ailion alue d, Christian Carpelan seisoo v. 1833 edeltäneen rantatörmän tyvellä, kaakosta.

Ilmansuuntamääritykset perustuvat Ailion kartan (1908) pohjoisnuoleen.

Täyttöohjeita:

Tunnistetiedot

Mikäli kohteen alueella on useampia muinaisjäännöslajeja (esim. asuinpaikka ja röykkiötä), täytä samalla nimellä ja inventointinumerolla useampi kortti

Hoito ja kunto

A. Kunto: 1=koskematon, 2=tutkittu osittain, 3=tutkittu kokonaan, 4=tuhoutunut osittain, 5=tuhoutunut kokonaan, 6=tutkittu ja tuhoutunut osittain, 7=tutkittu ja tuhoutunut kokonaan

B. Alkuperäisyys: 1=täysin alkuperäinen, 2=entisöity osittain, 3=entisöity kokonaan
4=siirretty alkuperäiseltä paikaltaan

C. Hoitotarve: 1=vaatii entistämistä, 2=vaatii kunnostamista, 3=vaatii puhdistamista tai esiin kaivamista, 4=vaatii tuki- tai suojarakenteita, 5=vaatii tutkimuksia tuhoutumisen estämiseksi, 6=vaatii jatkuvaa hoitoa, 7=ei vaadi hoitotoimenpiteitä

D. Hoitotilanne: 1=peruskunnostettu, 2=tuettu rakentein, 3=pidetään puhtaana

E. Rajaustarkkuus: 1=rajattu arvion pohjalta, 2=rajattu osittaisella koekaivauksella, 3=rajattu kokonaan epävarmasti koekaivauksin, 4=rajattu kokonaan luotettavin koekaivauksi, 5=rajattu näkyvien rakenteiden perusteella

F. Vahvistustapa: 1=rajattu vain muinaisjäännös, 2=rajattu vain suoja-alue, 3=rajattu sekä muinaisjäännös että suoja-alue

G. Maastomerkitä: 1=kuparitaulu, 2=kertova taulu, 3=paalurajaus ilman taulua, 4=paalurajaus ja taulu, 5=aitaus ja taulu, 6=rakennus ympärillä ja taulu

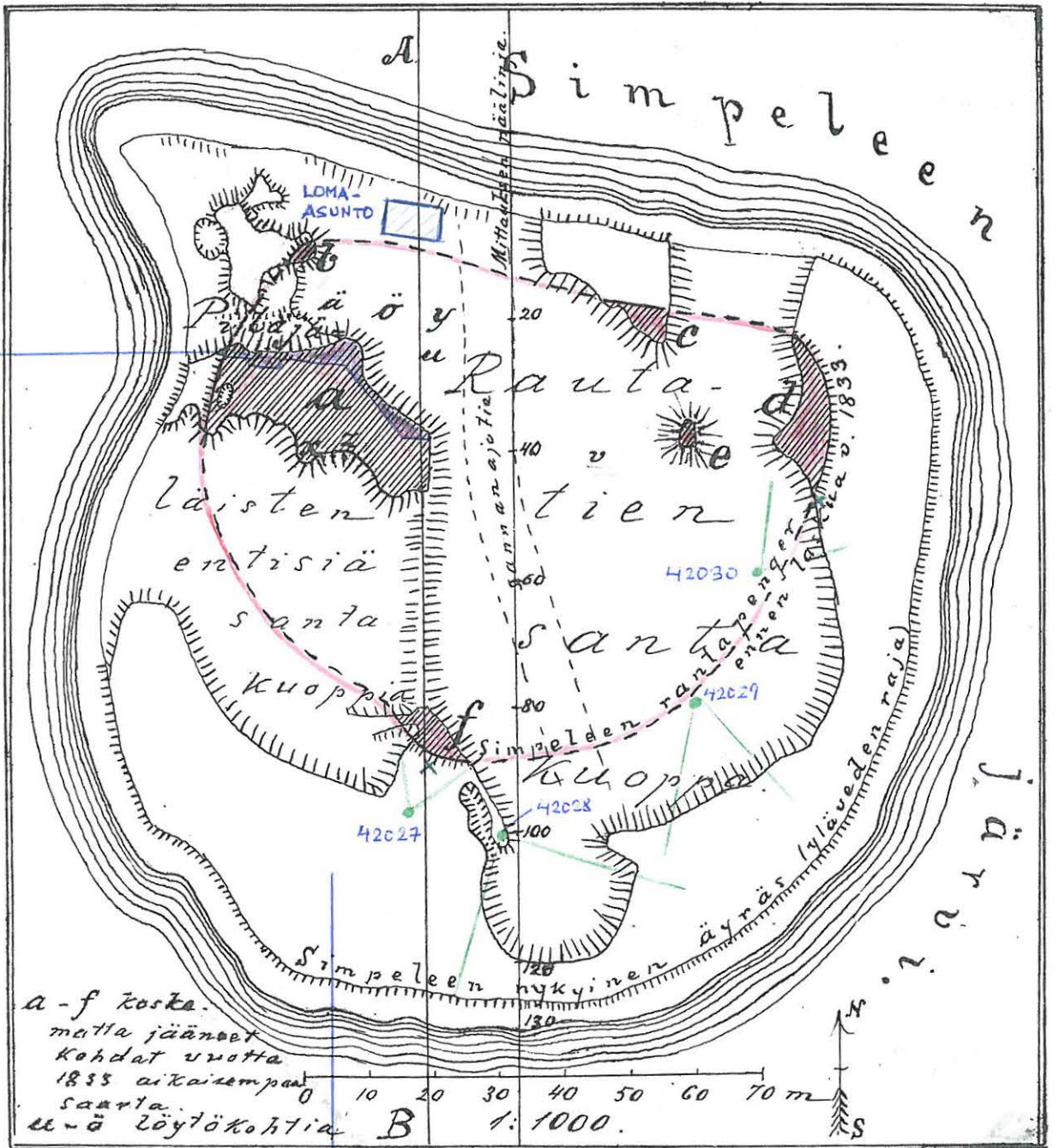
Tila ja omistaja

Mikäli kohde on useamman kylän tai kunnan alueella, TÄYTÄ LISÄKORTTI

Kannissaari, kivi- ja rautakautinen löytöpaikka Parikkalassa.

Kartoittanut J. Ailio kesällä 1908.
(lisäksi poikkileikkuus 2 mittakaavassa)

JULIUS AIION
KAINAUS
ALVEEN A
PÖHJOISOSASSA
1909

SIMPELEJÄRVEN RANTAYLEISKAAVAAN 1999
MERKITYY UUSI LÖHÄRAKENNUSPAIKKA

● DIOJEN KUVAUSPAIKAT JA -KULMAT

✕ KUVASSA SEISOVAN HENKILÖN
PAIKKA